

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foil e scăzut la numai
\$2 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 3 dollari. Banii se trimit
la dl Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio. Foll
la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

Să lăsăm certele!

Am făcut fiecare, ce am putut!

Acela ce stau departe de frământările vieții politice, și privesc cu ochi liniștit, fără patimă și fără ură, cele ce se petrec, — au băgat negreștii de seamă că, în vremea din urmă, între frații din Regat și între noi cei din Ardeal, s'a așezat o răceală, o înstrăinare, care în unele suflete mai moi, a crescut până la dușmănie. Cercetând care e pricina acestei stări sufletești, aflăm că ea se trage, în mare parte, din o rea înțelegere și o ciudată tălmăcire a faptelor ce le am săvârșit, de o parte noi, Românii ardeleni, — de altă parte frații din Regat, pentru ca să se împlinească visul nostru a tuturor: România-Mare.

Unii frați ardeleni, dorinți de a vedea cât mai curând țara acolo unde încă n'a ajuns, de neceaz spun, că Ardealul s'a desrobii prin suferința stăruitoare a noastră de veacuri, suferință îndurată cu prețul ririlor de lacrimi, ce le-am vărsat din moși strămoși, — și că, așa stând lucru, e prea firesc, ca rodul pătimirii noastre, să fie tot al nostru. Să fim noi stăpâni în Ardealul acesta, fiindcă al nostru a fost, și al nostru trebuie să rămâie. Ei aduc a-minte deaceia, că în dieta țării ungurești un fruntaș de-al nostru a fost acela, care a rostit vorba bărbătească, cutezător de bărbătească, că „noi ne rupem de la țara ungurească, pentru ca să ne unim cu frații noștri de pretutindeni!”. Iar la Alba-Iulia, întreg poporul românesc din Ardeal, prin trimișii săi, și a rostit ca dintr'o gură dorința de a se uni cu frații noștri, fără nici o târguială.

Frații din Regat în schimb spun, că ei au fost acela, cari au ridicat arma împotriva dușmanului asuprilor; ei ne-au scos din robia lui, și că, dacă el n'ar fi pornit războiul, am fi și azi sub stăpânirea asupritorilor de veacuri. Ne mai spun că, în războiul pentru desrobirea noastră, au murit 800 de mii de suflete românești, din Regat; că pentru desrobirea noastră, țara lor întregă se prefăcuse într'un mare cimitir; că tot din pricina acestui război, Regatul, până la apa Siretului, a ajuns să fie jăfuit de un dușman fără credință în

D-zeul Că la a doua venire a armatei pe platurile Ardealului, fără ajutorul ei n'am fi putut ține buna rândulică în țară și ne ar fi copleșit armatele ungurești înfiripate la repezeală!

Când apoi din pricina nepriceperii unui general și a așărilor ungurești, Românii au fost sfâșiați în două părți, tot armată Regatul — întregită, ce e drept, și cu trupe ardene — a dezrobii și pe frații tnuși încă în robie. La Tisa și în înaintere spre Budapesta, tot armata Regatul a înfruntat cu neîntrecută vitejie năvala bolșevicilor, cari aveau de gând să dea napoi Ungariei, granițele cele vechi.

Acestea sunt toate adevărate. Atât noi că și frații din Regat avem deplină dreptate. Și dacă le-am arătat acestea, am făcut-o numai ca să știe, ce-am făcut unii și ce am făcut ceilalți, iar nu ca să le cumpănim, să vedem de partea cui trage cântarul mai greu. Nu aceasta e adevărata și înțeleapta tălmăcire a lucrurilor! Fiindcă, pentru ca să punem la cântar ce a făcut unul și ce a făcut celalalt, ar fi trebuit să avem puțința de a face și unul și altul acelaș lucru! Numai atunci măsurarea ar fi dreaptă.

Adevăratea tălmăcire e, că și unii și alții am făcut ce am putut, și cum am putut mai bine! Ne-am făcut și unul și altul datoriat!

Că și la noi și dincolo, s'au făcut greșeli, încă e adevărat. Greutățile nenumărate, ce avem a le birui, nu le vom birui însă, nici căutând cine și-a făcut datoria mai pe de-a-ntregul, nici învinovățindu-ne unul pe altul pentru greșelile făcute, ci — urmând povaja înțeleaptă a țăranelor noastre, care zice că:

„Cele rele — să se spele
Cele bune — să s'adune.”

Tr. I.

Principii Români la Atena.

În 3 Februarie, Alteța Sa Regală Principele Carol, Moștenitorul Tronului României și soția sa Principesa Elena de Grecia, au sosit la Atena, orașul cu scaun de domnie al Greciei, spre a fi câțva timp oaspeții socrului Alteței Sale.

Toate foile din Atena au salutat cu căldură sosirea perechiei Principare Române. Ele spun că România e statul care are cea mai mare în-

semnătate și greutate între țările din Răsăritul Europei, și Grecia privește cu încredere la viitor, știind că, la timpul când Dzeu va orlndoi, o Principesă greacă va sta pe tronul României, alături de viitorul Rege.

Ba ziarul „Embros” al lui Venizelos, spune, că urmările înrudirii dintre familia domnitoare română cu cea grecească, se vor vedea în curând.

— Sub Regele Constantin se pare că tronul se clatină tot mai mult, — căci Anglia a început să ceară, ca, dacă Grecia vrea să ajungă a avea sprijinul economic (băneso) al Angliei și a celorlalte state întovărășite, de care are așa de mare nevoie, — apoi să-i dea drumul Regelui Constantin, cumnatul Kaizerului, care a făcut în zilele războiului, politica proastă pe care a făcut-o.

Cuvinte sărbătorești

Ună către poporul țării.

Manifestul întâiului ministru I. C. Brătianu către Ardeleni. — Manifestul Partidului Național. — Manifestul lui Nicolae Iorga.

Dl Ioan I. C. Brătianu, așezându-se de nou în scaunul de Întâi-Ministru al țării, a adresat trei scrisori către locuitorii țării: una către cetățenii întregii Români; alta către Țările alipite, agrărite toate la un loc, și a treia Ardelenilor (înțelegând aci și Banatul și Crișana) deosebit. Fiindcă noi facem parte și din România întregită, și din țările alipite și din Ardeal — apoi pe noi ne privesc toate trei scrisorile, iar asta din urmă în deosebi. De aceea, până vom ajunge a avea loc să o dăm întregă, vom pomeni numai pe scurt, ce spune scrisoarea către Ardeal:

Dl I. C. Brătianu spune că luând acum conducerea țării, a dorit să aibă în guvern conlucrarea Partidelor cari au prezidat, după război, Unirea ținuturilor până atunci robite: Arată că a și cîștigat Partidul Tărănesc (partea dlui Iacule) din Basarabia, Partidul Unirii din Bucovina, — dar a a avut mahnirea a nu putea primi conlucrarea Partidului Național din Ardeal. Și erată toată povestea încercării de a statori o înțelegere cu acest Partid de frunte, dar înțelegerea nu a izbutit pentru puțin lucru, pentru că nu s'au înțeles asupra împărțirii scaunelor de deputați în sfatul Țării. Mărturisește că a cerut un număr anumit de scaune pentru deputații liberali, dar Partidul Național nu l-a dat atâtea câte a cerut. De aci ruperea. Toată scrisoarea nu e încolo alceva decât o plângere

împotriva Partidului Național că nu s'a dat la înțelegere cu d-sa atunci.

Recunoaște că Partidul Național a avut aici un trecut glorios (de mare mărime), dar, și dăa crede că, împlinindu-se ținta cea mare spre care năzvia, azi el nu mai e de nevoie pentru viața neamului. Cătră sfârșit recunoaște și însemnătatea de azi a acelor fruntași ai Ardealului, cari doar ei au făcut „trecutul cel glorios” de aici, spunând:

„România întreagă are nevoie (lipsă) de sfatul și ajutorul fiilor Ardealului și Bănătuului. Ea nu poate să înainteze cum se cuvine, dacă ei nu i-ar da ajutorul și ar socoti să se despartă de ceilalți Români, precum altă dată îi despartea puterea unul stat străin.

...Voim ca în unire frățescă să teie parte la administrarea țării, — și pentru stăpânirea nevoilor ei, trebuie să și spună cuvântul lor fii Ardealului și ei Bănătuului, cei dela țară, ca și cei dela orașe, țărânimea clasită și hărăică, muncitorimea vrednică și sănătoasă...

„Venim la voi cu dragoste și încredere.

„Numai cu ajutorul vostru se va îndrepta cărmuirea și va sporti patria!”

Așa socotim și noi. Dar pentru a avea acest sprijin al adevăratului Ardeal și Bănat, trebuie vorbit cu ei cu frăție, cu lăpădare de sine, cu adevărată prețuire a bunelor lui însușiri, — nu așa cum s'a vorbit și s'a pășit față de cei mai buni fii ai acestui Ardeal, cari se găsesc, totuși, în Partidul Național.

Partidul Național

a răspuns la această scrisoare a dlui Ioan I. C. Brătianu, prin „Manifestul” (cuvântul sărbătorec) dela 1 Februarie, dat de Comitetul conducător al Partidului, după adunarea Comitetului celui mare de 100, dela Cluj.

Acest cuvânt răspunde dlui Brătianu arătând întregă povestea a încercărilor de a statori o înțelegere între Partidul Național și cel Liberal. E o istorie foarte limpede și plină de dăuște, a trecutului nostru mai depărtat și mai apropiat. Noi cari am trăit zilele de curate înălțări sufletești, când eram prigoniți de Unguri și eram atât de fericiți a suferi prigonia lor, — cetind cele ce le arată conducerea Comitetului, că le a pășit în încercările sale de înțelegere cu Partidul Liberal, încercări în cari a avut să îndure multe umilințe și să lupte în poiriva multor lucruri cari numai frăție nu dovedeau la frații noștri mai mari dela București, — pe noi ne îndutozează până la lată crimi această povestire... Fruntașii Partidului cari încălesc Manifestul, ajung a spune, plini de mahnire, că:

„Desbaterile noastre cu Partidul Liberal, începute cu gândul curat de a îndruma, cu puteri unite, spre bine lucrările de obște, — nu au dus la sfârșitul dorit..

„Vremile noi nu au curățit sufletele oamenilor îmbătrâniți în tiparuri (forme) învechite. Noi căutam frați, ei căutau slujii. Noi căutam binele de obște (al tuturor), ei căutau binele de partid.. Nu ne am putut înțelege. Prăpastia între gândirea lor oligarhică (boerească, iudică) și între sufletul nostru țărănesc, eraprea marel..”

E atât de mult spus în aceea că „noi căutam frați”, chiar frați mai mari, cărorale și dai scaun de ședere mai în frunte, — dar... „ei căutau slujii”... De aci mândria rănilă a sufletului ardelenese, și ruperea încercărilor mai departe..

Dar nu mai rupem numai așa părți din frumosul, tângulosul și totuși atât de mândrul și bărbătescul Cuvânt al Partidului Național, ci pentru numărul viitor îl vom traduce în limba poporului și îl vom da întreg cetăților noastre, — fiind din naștere încredințat, că mulți din cei cari au luat parte la luptele noastre naționale din fosta Ungarie, se vor trezi cu ochii umziți după celirea lui..

Un cald apel,

o febrilă chemare către alegătorii buni din țară, a tipărit și dl Nicolae Iorga, Președintele Partidului naționalist democrat. Și d-asa cheamă pe toată lumea la luptă împotriva partidului liberal care a luat puterea singur și închisă veches politică boerească, dar și împotriva celor cari o iau razna cam pe căile bolșevismului care a făcut din Rusia aceea ce e azi: țară în care se mănă carne de om!.. Pe calea de mijloc dintre aceștia, trebuie să mergă lumea cuminte, formind un singur partid, în care naționalismul să fie democratic și democrația națională, — așa cum e partidul dlui Iorga și Partidul Național din Ardeal.

— Și Chemarea dlui Iorga, ca și a Partidului Național, sunt foarte potrivnice guvernului Brătianu și cer alegătorilor să nu l dea sprijinul lor.

DL Brătianu la Cluj.

Gazetele vestesc, că pe Sâmbătă (11 Febr.) dl Ionel I. C. Brătianu, prim-ministru, va veni la Cluj. Tot pe atunci va merge la Cluj și dl Dr. Zigre, subsecretarul de stat dela Ministerul de Interne (dela care pornesc și prin care se fac toate numirile și schimbările slujbașilor din Ardeal), și tot pe atunci vor fi acolo toți Prefecții. Vădit va fi un mare sfat electoral (în treburi de alegeri). Dar poate atunci se va da deslegare și trebii cu Ministrul Ardealului, care nici până azi n'a fost numit, nepuținându-se afla persoana potrivită și înțelegere asupra ei.

Candidaturile.

Partidul Național a statorit și a publicat (în „Patria” dela 8 Febr.) candidații săi în toate județele din Ardeal, Bănat și Crișana.

În județul Hunedoarei a pus următoarele candidaturi: La Orăștie: Dr. A. Vlad; la Geogiu tot Dr. A. Vlad; la Deva: Dr. Iustin Pop, la Pui: Dr. M. Tirea, la Ilia: Dr. St. Rozvan, la Brad: Mihail Em. Procopiu, prim redactor al ziarului „Patria”. La Hunedoara va sprijini candidatul Iorghiat.

Lista candidaților în celelalte județe, o vom da și noi în numărul viitor, de-odată cu Manifestul Partidului.

Zvonuri.

Unele gazete din București (în a șii, că Maestatea Sa Regele e mahnit și nemulțumit de guvernul cel nou, căci Maestatea Sa așa a dat dlui Brătianu puterea, că va face guvernul cu Partidul Național împreună, iar văzind cum s'a format, vede că n'a fi pace și bine nici cu acest guvern.

Apucături urite.

Nebunia luptei de alegere, se arată zdrăvăni de tot în unele foi. Așa vedem gazeta „Carpații” din Brașov, tipărită o „Scrisoare deschisă” a unui domn N. A. Popovici, către dl și dna C. Popovici de acolo, prin care scormonește fel și fel de purtări urite a doamnei în legătură cu generalul ucigaș Eremita, — lucruri cari nu se în de ce se publică în o gazetă care se cinstește pe sine și pe cetăților săi. „Carpații” însă o fac asta, pentru a lovi într'un om ce nu are nimic cu toată povestea aceea, — în fostul Ministru Mihail Popovici, candidatul Partidului Național în acel oraș. Fiindcă și pe dsa îl cheamă Popovici și e și ceva rudă cu doamna criticată, — acum în ajunul alegerilor, gazeta numită așa de bine a-i mesteca numele în respingătoarea poveste, ca doară doară prin asta îi instrăinează cițva alegători pe cari să-i poată trece în țabăra în care l-ar vedea mai bucuros.

Lucruri de nimic, pe care oamenii ce se prețuesc, nu le fac.

UNELE—ALTELE

Nu se întregesc listele!..

O mare scădere a alegerilor ce acum se vor face, e aceea, că ele se fac tot pe temeiul listelor vechi, încheiate înainte cu 2 ani și de atunci nerevizitate, ne-întregite de guvernul Avarescu.

De atunci însă până azi, sute și mii de tineri, cari acum 2 ani se aflau la armată și n'au fost luați în liste, apoi alte mii de tineri cari pe atunci nu aveau încă 21 ani impliniți, iar azi au 22 și 23, — sunt afară din liste și nu pot lua parte la alegeri, deși dreptul li au!

În fiecare comună se găseso zeci și zeci de astfel de tineri, a căror laare în liste se putea face în 3—4 zile ori-unde, dacă se dădea ordin (poruncă) dela guvern, ca să se facă. De aceea e multă supărare pentru acest lucru, prin comune, — și nu înțelegem de ce guvernul nu a poruncit întregirea listelor. Îi vine mai bine la socoteală alegerea după listele vechi?

Cei mai nemulțumiți pentru acest lucru sunt Ungurii. Ei când s'au întocmit listele, sub Conziliu Dirigent, n'au vrut să se înscrie în listele Spănoan, că ei nu vor vota pentru deputați ce au să meargă la București în loc de Budapesta.

Azi venindu-le apă la urechi, ar dori să iee parte la alegeri. Dar nu-s în liste nu numai cei crescuți în cei din urmă doi ani, ci nici cei

bătrâni, cari puteau fi luați acum doi ani.

Ei cer cu stăruință: întregirea listelor, dar nu-s semne să le fie glasul auzit.

Socialiști, dar — Ungurii

Mancitorimea ungurească din Ardeal, făcând parte din organizația socialistă prin felurite orașe, a hotărât să dea semne de viață în aceste alegeri. Unde sunt cit de cit numeroși, ei pun candidat socialist.

Dar e lucru prea vrednic de luat în samă de socialiștii nostri, că socialiștii unguri, deși au și așa de numeroși români printre ei, nicăiri n'a pus și vre-un candidat român, numai Ungurii! Așa la Brașov au pus pe tovarășul Sebestyén Arthur, la Oșorhei pe tov. Baszob, la Soreda pe Bartha K., la Odorhei pe Guszák, la Satulung pe Polonyi, la Aitașmare pe Szekely Géza.

Nouă ne place această mândrie națională a socialiștilor unguri. Ei sunt socialiști, dar pe lângă aceea sau mai presus de aceea sunt Ungurii! Și de aceea unde ridică steagul partidului, îl pun în mâna unui ungur!

Asupra acestei ținute ar putea să se gludească, în clipele lor de răgaz, și socialiștii români, cei ce și azi mai stau pe din afară de organizațiile Sindicatelor naționale și se dau în coate cu legiunile streine..

Lucrătorii C. F. R.

vor primi pământ.

Legea agrară (pentru împărțirea pământului) așa rinduse, că pământul să se dea numai celor ce îl lucrează ei, adică plugarilor. Funcționarul (slujbașul) care trăește prin munca sa din cancelarie, să nu capete, el nefiind lucrător de pământ.

Pe temeiul acestei rândueli a legii, comisiile de înscriere a celor cu drept la pământ, nu volau să iee în liste nici pe lucrătorii dela Căile Ferate, pe cantonieri (boacțari) și pe micii slujbași de prin gări (stajii), spunând că și ei trăesc din o slujbă, și nu s lucrători de pământ.

Lucrătorii și micii slujbași ai Căilor Ferate au înaintat rugare către Ministerul de Agricultură (de lucrarea pământului), arătând că ei, deși fac slujba Căilor Ferate, dar sunt tot mici economi și ei, cari își îngrijesc singuri petecutul de pământ ce-l au sau pe care l'ar avea, și că ei, acolo în câmp, la căsuța de pază (canton), sau în căsuțele de prin gări, sunt cu totul nenorociți, dacă n'au și o bucățică de pământ de pe care să-și adune ceva rod pentru casa lor.

Acum gazetele guvernului aduc știrea, că Ministerul de Agricultură a aflat întemeiată cererea lucrătorilor dela Căile Ferate și

a micilor slujbași, și ei vor trebui luați pe tablourile (listele) celor cu drept la pământ, și, unde esta, și unde legea le dă drept a veni la rind (ca unii ce au venit din război așa ori așa, vezi §. 92 al Legii), acolo și lor trebuie să li-se dea pământ.

Nu-i pace!

Între Greci și Turci

nu s'au sfârșit încă încercările. La 2 Februarie armata grecească și-a cercat norocul de nou, după ce de alăta vreme luptele ei sunt tot fără noroc (adecă fără noroc pentru aceea, că soldații nu vreau să mai lupte, văzând că totul se face numai pentru ca Regele Constantin să se fâlcescă, să-și facă cunună de laudă, când pacea putea fi încheiată demult, încă mai frumoasă decât azi, și anume fără vărsare de sânge, lăsând pe Venizelos la conducere).

Atscol pornit la 2 Februarie, e fost însă respins de Turci, cu pierderi mari pentru Greci.

Scrisori.

Tolva mare, Febr. 1922.

Die Redactor! Cu plăcere vă aducem la cunoștință și vă rugăm să publicați în gazeta noastră populară „Libertatea” bucuria pe care o are azi poporul nostru din comuna Tolva mare, (cercul propopesc, Deva).

Comuna noastră e mică și săracă, având abia vre-o 250 suflete. Așa mică, nu-i mirare, că școala nu avea deloc, căci abia-și putu-se zidi o bisericuță, care și ea era acum slabă de tot.

Sufletul bun al poporului nostru ar fi dorit și el, ca acum, în zilele domniei româneșii, să-și aibă școală sa proprie, dar puterile nu-l ajută s'o poată zidi. — Mai ales în aceste zile ale scumpetei ce parcă va aduce peste noi zilele de apoi, — nu se putea vorbi de zidirea școlii, nici de repararea bisericii.

Ne-am gândit noi că dacă Ungurii ne-au respins toate cererile și ajutoarele, — să ne cercăm norocul acum, când stăpânirea e de-a noastră și când aveam ca ministru al Ardealului, chiar pe un fiu al județului nostru, a cărui amintiri și legături familiare, duc și spre comuna noastră Tolva.

Am înaintat cerere de ajutor pentru biserică la ministerul de Culte și cerere de ajutor pentru școală la Ministerul de Instrucție (cel peste școli), apoi ne-au adresat către dl Petru Groza, pe atunci ministru al Ardealului, și l'am rugat, ca, în temeiul amintirilor și legăturilor ce le are cu această comună mică și săracă, dar cu oameni buni, să întrevina la cele 2 Ministera, să ne dea ajutoarele cerute. Și cu bucurie pomemim, că de curind am primit avizul (înștin-

țarea), că ni s'au primit amindouă cererile și că vom primi pentru nevoile biserecii 11 000 Lei, iar pentru zidirea școlii 15 000 Lei. Ni se va da ajutor și la facerea podului peste Sirelu, de care țărăși are comuna nevoie mare.

Pentru tot prețiosul ajutor dat comunei noastre de a ajunge la sumele arătate, în numele poporului din Tolița Mare, aduc cele mai călduroase mulțumiri dlui Dr P. Groza, fost ministru. Dzeu să-i scrie în cer fapta bună ce a făcut comunei noastre.

A. Budoi, inv.

Pentru d-nii Secretari.

Atragem deosebita luare aminte asupra tipăriturilor acum foarte de lipsă, cari se găsesc la Tipografia „Libertatea” din Orăștie:

- Nr. 49. Cerere de dispensă de sub vestirea căsătoriei, cu toate îndrumările referitoare la cererea de dispensă și la încheierea căsătoriei. Prețul 40 bani.
- Nr. 50. Model verbal în cauză de dispensă dela serviciul militar.
- Nr. 51. Model A. Certificat a 3 părinți pentru a stabili drepturile la dispensă a celui mai în vîrstă între orfanii.
- Nr. 52. Modelul B Acelaș pentru dispenze celui mai în vîrstă dintre orfanii de mamă.
- Nr. 53. Model C. pentru dispenza unui tiner al unei văduve.
- Nr. 54. Model D. pentru dispensă.
- Nr. 55. Model G. pentru dispensă cînd are tată trecut de 70 ani.

— Cerere pentru drept de purtat armă, cu Certificatele de lipsă 1 Leu 50 bani.

NOUȚĂȚI

Abonații cari n'au trimis plata pe anul 1922, mai primesc numai numărul acesta și cel viitor, — apoi oprim mersul foilor.

Expoziție — tîrg de vite, la Deta. În 17 Februarie are loc la Deta (în Bănat) un însemnat tîrg de vite, care e și expoziție de vite, în care se va arăta ce are mai bun și mai frumos acel ținut în vite cunute și cai. Între cele pe care un juru (o ceată de judecători) le vor afla mai frumoase, se împart premii. Tîrgul e aranjat de conzilieratul agricol județean.

Comune de pe la noi, ceri au lipsă de tauri frumoși și sîndtoși, vor face bine dacă vor trimite acolo ea să li se cumpere. Dl Agronom regional Șas din Orăștie, se pune și dsa cu plăcere la îndemîna comisiei ori comisiilor pe cari le vor trimite satele, pentru a face cumpărare de tauri. — doar că satele vor îngriji de cheltuelile de drum.

Alegerea noului Papă se face în zilele acestea, la Roma. Cel 50 de Cardinali cari au dreptul de vot la alegere, s'au adunat la Curtea Papală, și au intrat în așa zisa „Conclavă”, și acum se sfătuiesc și chibzuesc și votează, că cine să fie noul Papă?

„Conclavă” se numește o zidire născută în Curtea papală, pentru a alegerea Papiilor. Zidirea e

impresimulată cu zid, așa că nimenea să nu poată intra în ea, după ce s'a închis.

După moartea Papei îndată, dar cel mai târziu în 10 zile, cardinalii trebuie să intre în Conclavă, acolo ei sunt ținuti sub pază, ca mai mult nimenea să nu vie în atingere cu ei, nici cu graiul, nici în scris. Ei singuri să și facă zilnic rugăciunile ca Dzeu să-i lumineze că pe cine să-și dea votul. Se înțeleg, se sfătuiesc ei între ei, pe urmă se face votarea. Dacă voturile s'au împărțit prea tare, dacă limbile de foc s'au lăsat peste prea multe capete, — se face votare nouă; dacă nici a doua nu a apropiat dorințele celor mai mulți cardinali asupra unei persoane, să face a treia votare, a patra, a cincia, — pînă ce se vor uni ca să dea cuiva cele mai multe voturi. Dacă un chemat al Domnului a intrunit cu ceva mai mult ca jumătate din glasurile cardinalilor, acela se vestește că Papă a ales.

Dar aceste votări asupra Papei, se cere să fie încheiate în cele dintîi 3 zile după închiderea Cardinalilor în Conclavă.

În timpul cât cardinalii stau închiși acolo, li se dă mîncare sub supraveghere aspră, prin o fereastră deschisă în zid.

Dacă în trei zile s'au înțeles și n'au putut alege Papă, — apoi începe a li se da mîncare tot mai săracă, tot mai slabă, pînă ce ajunge să li-se dea numai pîne (pită), puțin vin și apă, — ca să li se domolească firea, și să se unească a mai multora, ca să aleagă dară pe careva, de Papă.

li închide și-i ține așa de scurt pe Cardinalii în conclavă, ca să nu poată fi înfrunți de oameni politici sau de ori-cine, în preajma alegerii Papei.

Pînă acum au fost aleși la Roma peste 260 de Papi. În vechime se mai alegeau și dintre Cardinalii ori Metropoliții învățați de prin alte țări, dar de 300 de ani încoace, toți Papii au fost Italiani. Și acum un Italian va fi.

Numerii 1, 2, 3 4 și 5, al „Libertății” din anul de față, ni-s'au sfărșit. Ne pare rău, dar nu-i mai putem trimite celor ce intră acum ca abonați, noi.

Logodnă. Dș. Elisavetă Parasciv și dl Silviu Opincariu, logodiți. Orăștie la 5 Februarie 1922.

Jocul miresei pentru Orfelinat. Duminecă în 5 Februarie st. n. și a sîrbat cununia dl Toma Suci cu dsoara Lucreția David din Orăștie, la care, din inițiativa dlui I. Oprea vornicul nunții, s-a jucat mireasa în folosul orfelinatului, cu care ocaziune au binevoit a contribui următorii domni: dl Dr. Ioan Balogh 100 lei; dl Toma Suci și Antonie Balomiri câte 50 lei; dl I. Cherecheș 20 lei; dl Simion Ștef 10 lei; dl George Lazar, Olgor Stolan, Ilie Metea, Luț Ioan, Voj Nicolae, Crișan Nicolae, Ciorgodi Pavel, Burta Ioan, Marilă Beluț, Izdrailă Vasile, Saveta David, Ana Popa, câte 5 lei; Câmpean Petru 10 lei; Carica Vasile și Popesc Ioan câte 2 lei. Total lei 304.

Dzeu să binecuvinteze inițiativa dlui I. Oprea și căsnicia tinerilor

miri, iar fapta binevoitorilor micilor orfani să o răsplătească din belșug.

Casieră: E. Balomiri.

Grevă la Căile Ferate Germane. Din Berlin se telegrafează la 3 Februarie: În noaptea de 2 spre 3 Februarie la ora 12, trenurile de călători au încetat a mai merge, aproape în întreaga țară în ținuturile Erfurt și Essen, nu umblă nici un tren. În ținutul Mûnster merg numai puține, numai în Hanover mersul lor e încă regulat. Aci personalul Căilor Ferate nu s'au alpit la greva (încetarea muncii) pe care au poruncit-o cei dela cărma societății muncitorilor.

Guvernul a luat măsuri, ca macar transportul (cărăușirea) de cărbuni să se urmeze, ca să nu sufere orașele de frig și să nu stee fabricile în loc.

În gara (stația) Fulda, la cîșul 12 din noaptea la care se poruncise greva, a sosit tocmai trenul Express, care avea pe el 800 de călători. Când personalul trenului (slujitorii lui de tot felni) au părăsit la acel cîș trenul, cei 800 călători au rămas foarte revoltați și supărați, neștiind ce să facă acum?

Zăpadă uriașă a căzut ieri Mercuri, dela amiază nainte, dela marginea Ardealului spre Ungaria (dela Ilița către Arad), încât trenul ce avea să sosească aici la ora 4 d. a. a venit numai cu întîrzieri de mai multe ceasuri, după ce alte mașini (pluguri de zăpadă) i-au deschis drumul.

Mîncăți de lupi flămânzi. Gazetele din vechiul Regat spun că, pe acolo zăpada e mult mai mare ca pe la noi, iarna mult mai grea. Acest lucru a flămânzit fierele sălbatece așa de tare, încât ele s'au făcut mai cutezătoare ca ori-cînd. Locuitorii abia și mai pot apăra curțile și grajdurile. Căinii cari se reped la prilezul din gard, sunt apucați de lupi și mîncăți.

Dureros e însă, că și vieți de om au căzut jertfa foamei turbate a fiarelor. Așa de pildă în apropiere de Cerna-Voda, lângă Dunăre, preotul Stan Dobrescu, mergea cu căruța din comuna Ștefan-cel-mare spre comuna Saligni. În drum i-au ieșit nainte vre-o 4 lupi. Simțind sălbătăciunile, caii s'au speriat și au luat-o la goană. Preotul, neputînd să-i stăpînească, a căzut jos din căruță. Lupii l-au sfășiat numai-decât și l-au mîncat. S'au găsit numai-cismele nefericitului preot și câteva bucăți de haină.

— Tot așa de jalnică e povestea alor două fete tinere dintr'un sat de lângă Craiova, una de 15 alta de 17 ani. Fiind sărace și foarte lipsite, s'au dus la oraș să între undeva servitoare (slojnic). An umblat toată zina imbiindu-se,

dar nu și-au găsit loc. Spre seară au plecat către casă. Valul înserării s'a lăsat peste dînsule pe drum. N'au mers mult așa pe întunecate și de peste cîmp o ceată de lupi au sărit asupra lor, le-au sfășiat și le-au mîncat de n'au mai rămas de ele decît zdrențele hăinițelor lor sărace...

Biroul Special I. O. V. de pe lângă Cercul de recrutare Orăștie, aduce la cunoștința tuturor patronilor meseriași din acest județ sau de aiurea, care au nevoie de un ucenic (învățăcel), că pot primi pe orfanul de războiu Dumitru Bustea din Comuna Gurasada. Doritorii își vor comunica numele și locuința, sau se vor prezenta personoul la acest birou (Cercul de Recrutare Orăștie). Etatea copilului e 11 ani. —

Comandantul Cercului de Recrutare Orăștie și Director al oficiului Județean I. O. V.

Colonel Kolomgiczuk.

Pentru exportul vitelor (pentru ducerea lor în țări streine) se va înființa în Timișoara o însoțire nouă, cu bani din străinătate. Însoțirea va aduna vite din toată țara și le va trimite pe piețele streine, unde sunt mai căutate ca la noi.

— Tot cu bani streini e verbă să se cumpere fabrica de mătăsă de lângă Lugoj. Azi aceasta e în mare parte în mîni frauceze.

Furturi uriașe în Grecia. Din Atena (scaunul de domnie al Greciei) se vestește cu data de 3 Februarie, că furtuni îngrozitoare s'au deslănțuit peste aproape toată țara. Pagubele sunt uriașe. Case nenumărate s'au prăbușit, lunturi pe ape s'au răsturnat, numărul morților e foarte mare.

Exportul vitelor.

În numărul trecut al foilor am arătat măsurile ce stăpînirea le-a luat ca să nu poată trece dela noi în țări străine, vite bolnave. Scriem atunci, că măsurile luate sunt o grea pledecă pentru export, că acestea sunt și o grea lovitură pentru plugarul nostru.

Foala de abia ajunsese în mîna cetitorilor, și cele întîmplante în tîrgurile dela sfîrșitul săptămînei trecute, au adevărit pe deplin cele spuse de noi. Vitele nu s'au mai căutat, și fiindcă nu s'a căutat, prejurile au căzut. Că nu s'au căutat, pricina e că măsurile luate de guvern sunt o pedecă, care face cu neputință ajungerea lor în țări străine.

Acum, când vitele ce au fost îngrășate, sunt îngrășate, când dau spre primăvară și nutrețul s'a împușinat, — e datorita guvernului ca să facă plugarilor lesniri, ca

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-osupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără dureri. — Punere de danturi.

să-și poată vinde vitele cu preț cât mai bun.

Ne împlinim deci numai o datorie, când cerem guvernului să se schimbe cât mai în grabă măsurile luate.

Oamenii noștri buni,

cari și au arătat deosebită bunăvoință față de folle noastre, sporesc în chip îmbucurător pentru noi. Următorii ne-au trimis abonați mai mulți din comunele lor:

De Gavril Ladoși din Alumiș, ne-a făcut acolo 5 abonați;

De R. L. Popp, Covășinți, ne-a făcut 5 abonați;

Di I. Trifa, preot în Leucusești, mai mulți abonați;

Di Savu Mihălescu din Șiria, 4 abonați;

Di Simion Scridon din Feldru, 5 abonați;

Di Dimitrie Mornăilă lui Mihai din Șiclău, afară de cei mai mulți de mai nainte, încă 6 abonați noi;

D. Vasile Ciortea din Muerău, mai mulți abonați;

D. Ioan Dobrescu din Poiana-Măruului, 8 abonați.

Di Teod. Ardelean, Măsea, 5 abonați;

Di Popa Iosif șef de echipă la C. F. R. în Sântimbru, 5 abonați;

Di Vasile Gabulian cantonier în Fechetău, 4 abonați.

— Di Ioan Drăgoi din Seliște (j. Arad) ne-a făcut acolo numeroși abonați.

Di Octavian Pop, în Tătărești, 3 abonați.

Di Ilie Radu din Presaca, 5 abonați.

Di Iacob Stoica postar în Șeușia de Câmpie, ne-a făcut 11 abonați.

Di Ioan Dușez din Romos, ne-a făcut 12 abonați printre membrii corului de acolo.

Di Aurel Huplea din Ilteu, ne-a făcut mai mulți abonați.

Tuturor: Călduroase mulțumiri.

Dragostea sătenilor noștri pentru Orfelinat

D-na Prezidentă a Orfelinatului din Orăștie, a primit din comuna vecină Pricaz următoarea scrisoare:

D-na Prezidentă!

Subsemnații ca la toate sărbătorile Nașterii Domnului, așa și acum ca primul rând de ceață, am dat și noi cinstea atât acestei sărbători, cât și consătenilor noștri cu frumoasele și minunatele versuri de bucurie moștenite dela strămoșii noștri.

Precum și în alte locuri așa și la noi ne-am făcut această datorință cu ocazia sărbătorilor, că în timpul postului ne-am întrunit la unul dintre tovarășii noștri învășând și cântând mai câte-o cântecică, mai câte-o foale, prin care celre am câștigat și rodul stăruinței noastre așa că bunii noștri consăteni, ne-au făcut și dănașii cinstea în parale care cu cât au putut adunând la oală mitlică sumă de 250 lei.

Având însă liberă voință, și și la îndemnul părinților noștri, ca din această sumă să donăm miltelilor Dvoastră orfanți suma de 100 lei

și una sută lei și pentru biserică noastră gr.-or. din Pricaz fiind foarte veche și slabă, iar 100 lei, una sută lei, iar restul a rămas în cheltuelile ce le-am avut.

Dorindu-vă tuturor villoarea Nașterii a lui Christos să o sfințiți în pace și sănătoși, rămânem,

Pricaz, la 11 Ianuarie 1922.

Cu cel mai profund respect:

Ioan Davidescu, Ioan Stărcu,
Solomon Josan, Alex. Petruțescu,
Traian Voinea, Aurel Roșiu.

Peșta Redacției.

Mai multora.

Vă rugăm să ne dați numele comunei și a poștei, așa cum i-se spune de către deregătorii, numele oficios (de slujbă), și nu cum îl chibzuește și-l traduce din ungurește fie care după gândul său. — căci prin asta ne incurcă rău. De pildă, un binevoitor al acestor foi ne-a trimis abonamente a căror poștă din urmă (dela care se scot foile lor) e Uioara (Marosújvár). Dar fratele nostru ne spune să punem poșta la „Ogna de Murăș”, alții zic: „Murăș-Uioara”. Poșta de acolo înseși își are numele stabilit și are sigil (pece) oficios făcut numai atât: Uioara. Pe acest nume trebuie trimise toate foile comunelor ce se în cu poșta de din Uioara. Dacă noi scriem „Ogna de Murăș”, cei dela oficiul postal de aici, ca și cei de pe poșta de pe tren, nu știu unde să trimită foile, căci ei nu cunosc o poștă sub numele „Ogna de Murăș”. Foala ră-tăcește, abonatul (plătitorul) se năcăjește și ne osârdește pe noi că nu i-o trimitem. — Alții ne scriu numele comunei așa, că n'o găsim nici în cartea de poștă cea românească, nici în cea ungurească. — Deaceia rugăm de nou: Să ni-se scrie numirea românească, dar, lângă ea, și cea veche ungurească, pentru a putea face noi adresa de tot bună.

Dlui V. B. în Sas... Foile dela noi și-au mers regulat dela începutul lui Ianuarie. Ne mirăm că la 2 Februarie ne scri că nu le-ai primit! — Cărți, vă rugăm a ne cere numai cele pe cari le vestim prin foale că le avem. Pentru toate celelalte, a vă adresa unei Librării (prăvălii de cărți din fr'un oraș care-ți e mai cunoscut). Noi mai ales acum, în toiu renoirii de abonamente, n'avem vreme a merge la librărie să vă cumpărăm cărțile, să vi le trimitem și să corespondăm apoi pentru bani.

Bl V. C. în Sântimbru. Bani își stau la îndemână. De poștești își trimitem un calendar.

Din Vânt în Selbăgel. Am luat la cunoștință că ai trimis 15 Lei pe anul de față. Sunt scriși în carte la contul d-tale.

Dsle Mili Todor din Chesinți. Pe ce ne-ai trimis 8 Lei, 50 bani? Pe coupon n'al sris, deși era loc pentru atăta treabă; scrisoare n'a sosit. Nu știm ce poștești pentru acei bani.

Fân de vânzare.

În hotarul comunei Nojag (plasa Deve), lângă Săcărămbu sub „Bala Nouă”, se află de vânzare

3 clăi de fân.

Cine are voie să l cumpere, să se adreseze la dl

George Iancu,

din Săcărămbu,
(jud. Hunedoarei).

(381) 1-3

Fân de vânzare.

În Bampotoc (peste Murăș dela Simeria-Piski) se găesc 20 de care de fân, de vânzare. A se adresa la subsemnatul:

Dr. Romul Boca,

(382) 1-2 notar public, Alba-Iulia.

E gata și se trimite zilnic „Calendar Național” al „Foi Interesante” pe 1922.

Pe lângă un foarte bogat material de celli, el aduce peste 30 de chipuri foarte interesante, care în alt calendar nu se pot găsi.

El are cuprins foarte bogat: 32 clișee (chipuri) unele ca altele mai frumoase. Apoi: *Starea de azi a tuturor țărilor din Europa: Minunata poveste a cetății dela Alba-Iulia. Chipul stemei (pe jurei) celei nouă a țării. Monumentul Lupoacei ridicat la Cluj.* Apoi alte chipuri foarte frumoase, de ale noastre și din lumea mare.

Prețul unui Calendar: 7 Lei trimis franco (posta plătită). Dar cel ce, cumpărând numai unul, vrea să fie sigur că nu i-se perde pe poștă, să mai adaugă 1. Leu plata de recomandat, când nu se poate perde!

Cei ce trimit bani pentru 5 ori mai multe Calendare la un loc, li se trimit de noi recomandate, fără alt audus la preț.

Numai după primirea banilor se trimit Calendare.

Negustorii și cei ce cumpără macar 20, capătă rabat (scădere).

Măcelărie nouă.

Am onoare a aduce la cunoștința onorațului public, că am deschis o

măcelărie nouă

în piața Aurel Vlaicu din Orăștie, lângă hotelul „Coroana”, — unde se găsește zilnic tot felul de carne proaspătă și slănină. — Rugind sprrijinul onorațului public, — sunt, cu stălmă:

Arpad Boer,
măcelar.

(373) 3-6

Fân de vânzare

calitate bună pentru vite, se vinde în cuant mare și cuant mai mic. Informațiuni la subscrisul:

G. CUȘUTA

(374) 3-3

Orăștie.

Societatea pe acții pentru vânzare de beuturi în Orăștie.

Convocare.

Domnii acționari ai Societății pe acții pentru vânzare de beuturi în Orăștie sunt invitați prin aceasta la a IV-a adunare generală ordinară, care se va ținea luni în 20 Februarie 1922, în caz incapacității, la 6 Martie 1922 la orele 9 a. m. în localul societății (Ulița Vântului Nr. 3) cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării, dispozițiunii pentru verificarea procesului verbal.

2. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghere; statorirea bilanșului.

3. Distribuția profitului curat și votarea absolutului pentru direcțiunea și comitetul de supraveghere.

4. Propunerii.

Observare. Contul bilanș și Contul profitului și pierderilor, stă la dispoziția spre privire On. acționari la orele oficioase în cancelaria institutului.

Orăștie, la 31 Ian. 1922.

(379) 1-1

Direcțiunea.

De vânzare o trăsură pe arcuri, la:

Sinea

(380) 1-1

șef de birou la „Casa Cercușă” Deva.

Caut loc într'un birou, la ad-vocat, la Administrație sau birou comercial. — Am făcut la armată tot serviciul de cancelarie. (383) 1-1

Adresa la Administra foii.

Consiliu orașului Orăștie.

Nr. 164,290/922.

Concurs.

Cu termenul de 20 Februarie a. c. se deschide concurs pentru completarea următoarelor posturi:

1. Postul de amplotat la „Biroul populației”.

2. Un post de servitor provizor la consiliul orașului.

Retribuțiunile postului de sub-1 se urcă la 700 (șaptesute) lei lunar, iar acelaia sub 2 conf. normelor de salarizare pentru servitorii orășânești.

Cel ce doresc a ocupa unul dintre posturile de mai sus, sunt invitați a și înalata cererile prevăzute cu documentele doveditoare despre funcționarea și purtarea lor anterioară.

Cererile zosite după termenul susmenționat nu vor fi luate în considerare.

Orăștie, din șed. cons. orăș. în. la 1 Februarie 1922.

(389) 1-1

Ilerlea,
primar.

Casă de vânzare sau de închiriere 2 camere, 1 culină, 1 crășmă, boltă, culină de vară, grăjd, șopru, grădină mare.

Simion Deanca

(376) 2-2

Almașul-Mare
(județul Hunedoarei).

De vânzare:

La Compactoria Ilteș în Orăștie să află de vânzare cărți bisericesti, precum *Evangheliile* legate de lux, și mai simple, *Mincie*, *Evahologion*, *Penticostare*, *Apostoli*, *Psaltiri* ș. a. toate legate cu plele. (378) 2-3

Locomobil de 3 H. P., mâ-

nel cu foc și o curea nouă de 20 metri; apol 2 butoale de fer (unul de 500, altul de 280 litri); un ferestru-circular nou; o pompă de abur „Hortington”, — sunt de vânzare la subscrisul:

Ioan Brădean

(377) 2-2

mecanic, Rapoltul-Mare
p. Simeria (Piski).